

בס"ד. פורים ה'תשט"ז

הנחה בלתי מוגה

להבין מאמר רו"ל¹ כל המועדים עתידים להתבטל וימי הפורים אינם בטלים שנאמר² וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, הנה ידוע הפירוש בזה³, שהתורה היא נצחית⁴, שלא תשתנה ושום מצוה לא תתבטל⁵, אלא הכוונה היא שמצד רוב הטוב והשמחה שיהי' לעתיד לבוא הנה הטובה והשמחה של המועדים, מועדים לשמחה וכמ"ש⁶ ושמחת בחגך, יתבטלו לגבי השמחה דלעתיד, ע"ד שאמרו שרגא בטיהרא מאי אהני⁷. וצריך להבין, דאיתא במדרש שם, דיש מי שאומר שגם יום כיפור אינו בטל שנאמר⁸ והיתה זאת לכם לחוקת עולם, ואם נאמר שהטעם שכל המועדים יתבטלו הוא לפי שהשמחה של המועדים יהי' בטל לגבי השמחה דלעתיד כמו שרגא בטיהרא, הנה לפי זה אינו מובן דמהיכי תיתי לומר שיום כיפור יהי' בטל שצריך לומר דיום כיפור אינו בטל, דבשלמא פורים שהוא ג"כ שמחה הנה על זה משמיענו שהשמחה דפורים שהיא שמחה גדולה ביותר לא תתבטל לגבי השמחה דלעתיד, משא"כ יום כיפור שאין ענינו ענין השמחה כלל, אדרבה ביום כיפור ישנם ה' עינויים⁹, ואינו בהסוג דשמחה כלל, וא"כ למה צריך להשמיענו אשר יום כיפור לא יהי' בטל. ואין לומר שזה גופא בא להשמיענו אשר יום כיפור אינו ענין השמחה ולזאת לא יהי' בטל לעתיד, והיינו שבא לומר זה גופא דדוקא המועדים שענינם הוא שמחה יהיו בטלים לעתיד משא"כ יום כיפור שאין ענינו ענין השמחה לא יהי' בטל, דאי אפשר לומר כן מצד כמה טעמים. הא' דא"כ הי' צריך להשמיענו אשר גם ראש השנה לא יהי' בטל לפי שלא לשמחה ניתן¹⁰, כמו שמשמיענו ביום כיפור. ועוד זאת דאם נאמר שהטעם מה שיום כיפור אינו בטל הוא לפי שאין ענינו ענין השמחה, א"כ הרי לא הי' צריך להביא על זה ראי' והוכחה מהפסוק, ומזה שמביא על זה ראי' מהפסוק משמע דלולי הלימוד

(1) לעיל ע' טז ואילך). ובכ"מ.

(4) תניא רפי"ז.

(5) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ט ה"א. הל' מלכים פ"א סוף ה"ג. פיה"מ סנהדרין פ' חלק יסוד התשיעי. ועוד.

(6) פ' ראה טז, יד.

(7) ל' חז"ל - חולין ס, ב. הובא גם בחו"א (הוספות) שם.

(8) אחרי טז, לד.

(9) יומא עג, ב (במשנה).

(10) ראה רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ו.

(1) מדרש משלי פ"ט, ב. יל"ש משלי רמז תקמ"ד. פדר"א פמ"ט. - לכללות מאמר זה, ראה ד"ה ליהודים היתה אורה תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו (קה"ת, תשמ"ט) ע' כט"ל). ד"ה אמר ר"ש בר נחמני כו' תרס"א (סה"מ תרס"א ע' רטו ואילך). לכמה ענינים בהמאמר - ראה גם ד"ה שיר המעלות ממעמקים תשי"ט (סה"מ עשי"ת יוהכ"פ ע' יח ואילך).

(2) אסתר ט, כח.

(3) ראה (נוסף לסה"מ תרכ"ו שם) תו"א שם צ, ד. צד, א. (הוספות) קיט, ב. ד"ה ליהודים תשי"ב

מהפסוק היינו אומרים שגם יום כיפור יהי' בטל לעתיד. וכי יותר אינו מוכן, דמשמעות המדרש שם היא אשר בענין יום כיפור יש פלוגתא אם יתבטל לעתיד, ומאן דאמר הראשון סבירא ליי' דדוקא פורים לא יתבטל משא"כ יום כיפור יהי' בטל, וא"כ מוכרח לפי זה שהטעם מה שכל המועדים יתבטלו אינו רק מצד הטעם הנ"ל שהשמחה דמועדים תתבטל כשרגא בטיהרא לגבי השמחה דלעתיד, שהרי טעם זה לא שייך ביום כיפור כלל.

אך הענין הוא, דהנה כל הענינים שבגשמיות הרי הם משתלשלים מהענינים שברוחניות¹¹, וכמו"כ הוא בענין זה, דזה גופא אשר בגשמיות יהי' לעתיד לבוא ריבוי טובה ושמחה עד אשר שמחת המועדים תתבטל לגבי השמחה דלעתיד, הנה זה משתלשל מרוחניות הענינים, והוא אשר לעתיד יהי' גילוי אלקות ביותר ובאין ערוך לגבי הגילוי אלקות שבמועדים, ומזה מסתעף כן גם בגשמיות אשר השמחה דמועדים היא באין ערוך להשמחה דלעתיד. שהגילוי דלעתיד הוא באין ערוך לגבי הגילוי מה שישנו עכשיו, ואפילו לגבי הגילוי שהי' בזמן שבית המקדש הי' קיים, ואפילו בזמן בית ראשון שהי' אז גילוי נעלה ביותר, דלכן נמשך זה גם בגשמיות אשר בזמן בית ראשון היו איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו¹² והוא לפי שברוחניות הי' גילוי נעלה ביותר, מ"מ הנה כל זה הוא באין ערוך לבלל להגילוי שיהי' לעתיד. וראי' על זה, דבזמן הבית הנה המועדים היו בתקפם, והיינו שהגילוי של המועדים לא נתבטל לגבי הגילוי דזמן הבית, משא"כ לעתיד הנה כל המועדים בטלים, והוא אשר הגילוי אלקות שמאיר בזמן המועדים הוא בביטול כשרגא בטיהרא לגבי הגילוי שיהי' לעתיד. אמנם הגילוי דפורים הוא גילוי נעלה ביותר אשר גם לגבי הגילוי שיהי' לעתיד לא יתבטל, וזהו לדברי הכל, ויש מי שאומר אשר גם הגילוי מה שמאיר ביום כיפור הוא ג"כ גילוי נעלה כזה אשר לא יתבטל לעתיד. ומתאים למ"ש בתיקוני זהר¹³ ומבואר בחסידות בכמה מקומות¹⁴ בפירוש יום כפורים, כפורים, אשר יום כיפור הוא רק כפורים בכ' הדמיון. ולזאת יש ב' דעות בענין הגילוי דיום כיפור. יש מי שאומר דמאחר אשר זה רק כפורים בכ' הדמיון לזאת הנה דוקא הגילוי דפורים לא יתבטל משא"כ הגילוי דיום כיפור יהי' בטל, ויש מי שאומר דמאחר אשר הוא כפורים, בכ' הדמיון עכ"פ, לזאת הנה גם יום כיפור אינו בטל.

והנה מצינו גם בנגלה אשר כפורים יש ענין נעלה יותר מיום כיפור¹⁵, דאיתא במסכת יומא¹⁶ שלשה חילוקי כפרה, ובענין חילול השם דתשובה ויום כיפור

סע"ד. ק, סע"א ואילך. (הוספות) קכא, א. ועוד.

15) ראה בכ"ז סה"מ תרכ"ח ע' קי. תרס"א ע' ריט. לעיל ע' לה הערה 26.

16) פו, א.

11) ראה סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' קנז ואילך. ושי"נ.

12) מלכים-א ה, ה.

13) תכ"א (נו, ב).

14) ראה תו"א מג"א צב, ד. צג, סע"ג. צה,

תולה ומיתה ממרקת. ובפורים מצינו שהחטא שבזמן הפורים הי' מה שנהנו מסעודתו של אותו רשע, כפרהסיא, שהו"ע חילול השם, וכמו"כ מה שעבדו לצלם¹⁷, דנוסף על הענין דעבודה זרה הנה מאחר שזה הי' כפרהסיא הי' זה חילול השם, ומ"מ הנה בפורים נתכפר להם חטא זה לגמרי, לא כהאופן דזדונות נעשים כשגגות¹⁸ כי אם שנעשו כזכיות¹⁸, דזהו ענין הפורים שזה פעל (אז דאָס האָט אויפגעטאָן) הונהפוך הוא¹⁹, דלא זו בלבד שלא נשאר שום רשע מהחטא, גם רשע כמו שוגג לא נשאר, אלא עוד זאת אשר ונהפוך הוא, דהפה שאסר הוא הפה שהתיר²⁰, דאותו אחשוורוש אשר נהנו מסעודתו שבשביל זה היתה הגזירה, הנה הוא עצמו הי' הפה שהתיר, דונהפוך הוא, דזדונות נעשו כזכיות. הרי שפורים הוא נעלה יותר מיום כיפור.

ולהבין מהו הגילוי דפורים ואיך הגיעו לידי גילוי גדול כזה, צריך להקדים תחילה מה שבזמן הפורים, וכמו"כ בכללות זמן הגלות, נקראת²¹ כנסת ישראל בשם אסתר, ובזמן הבית נקראת היפה בנשים²², ובשמות הוא השם רחל דרחל היתה יפת תואר ויפת מראה²³. דהנה ההפרש בין כל המועדים לימי הפורים שייך ג"כ להפרש דזמן הבית וזמן הגלות, דכל המועדים שייכים לזמן הבית, דלכן נקראים מועד האביב, חג הקציר וחג האסיף²⁴, שזה שייך לזמן הבית שהיו אז איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, משא"כ ימי הפורים שייך לזמן הגלות, שהרי גם אחרי הגאולה דפורים הנה אכתי עבדי דאחשוורוש אנן²⁵, ולכן אין אומרים הלל בפורים כמו בשאר המועדים לפי שגם אחרי הגאולה דפורים אכתי עבדי דאחשוורוש אנן, הרי שכל המועדים שייכים לזמן הבית ופורים לזמן הגלות. והנה ההפרש בין זמן הבית לזמן הגלות הוא, דבזמן הבית הנה אז כנסת ישראל הם היפה בנשים ונקראים בשם רחל, אמנם על זמן הגלות כתיב²² אם לא תדעי לך היפה בנשים, ונקראים בשם אסתר, דאסתר ירקרקת היתה²⁶, שהוא היפך ענין היופי.

ולהבין זה, הנה החילוק בין תואר למראה הוא²⁷ דתואר שייך לתמונת האברים וערכם שיהיו במשקלם ובערכם כדבעי, ומראה שייך לקלסתר הפנים שזה תלוי בהילוך הדמים. והיינו שההפרש בין תואר למראה הוא, דתואר שייך להאברים ומראה שייך להגידים, שהרי בהילוך הדמים השייכים להגידים בזה תלוי הקלסתר פנים. וברוחניות הו"ע רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אברים ושס"ה מצוות ל"ת

(17) ראה מגילה יב, א. אסתר פ"ז, יח. וראה לקו"ש חכ"א ע' 209.
 (18) ראה יומא שם, ב.
 (19) אסתר ט, א.
 (20) ל' חז"ל – דמאי פ"ו מ"א. כתובות טז, רע"א (במשנה). ועוד.
 (21) שמור"ר פ"ל, ד.

(22) שה"ש א, ח.
 (23) ויצא כט, יז.
 (24) ע"פ משפטים כג, טו"טז. תשא לד, יח; כב.
 (25) מגילה יד, א.
 (26) שם יג, א.
 (27) ראה פרש"י ויצא שם. תו"א ויצא כג, ב.

כנגד שם"ה גידים, דכאשר ישראל הם כדבעי הנה מצד קיום הרמ"ח מצוות עשה נקראים יפת תואר, ומצד זה אשר כל הל"ת הם על משמרתם נקראים יפת מראה. אמנם ענין התואר ומראה בלבד אינו מספיק עדיין, כי אם שצריך להיות בזה ענין היופי דיפת תואר ויפת מראה. דענין היופי בגשמיות הוא מהתכללות כמה גוונים, וכמו"כ הוא בעבודת האדם אשר העבודה צ"ל לא רק בקו אחד כי אם בכל הג' קוים שעליהם העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים²⁸, דגמילות חסדים הוא קו הימין ועבודה קו השמאל ותורה קו האמצעי, הנה מצד התכללות הג' גוונים מזה נעשה יופי. וזהו שכתוב יפת תואר ויפת מראה, דהתואר שהוא קיום המצוות עשה צריך להיות בזה התכללות, דכל מצוה כלולה מכל המצוות, ובעבודה הוא דכאשר מקיים איזה מצוה לא יהי' זה מפני שיש לו להט (ער איז פאַרקאָכט) בקו זה, כי אם שהוא מקיים את המצוה לפי שהוא רצון הוי' שלמעלה מהתחלקות קוים וכולל כל הקוים. וכמו"כ הוא גם בשמירת הל"ת, דהגם אשר כללות העבודה דסור מרע היא מקו הגבורות, מ"מ יש בזה התכללות. והנה היופי שבמצוות עשה ומצוות ל"ת נחלק לשנים, דלכן אינו אומר יפת תואר ומראה, כי אם יפת תואר ויפת מראה, ב"פ יופי, לפי שהם ב' מדריגות ביופי. דהנה אנו רואים אשר בנקל יותר לקיים את כל המצוות עשה אשר ציוה הוי' מאשר להישמר (אויסהיטן זיך) משם"ה ל"ת, דלכן הנה בשמירת הל"ת צריך המשכה ממקום נעלה יותר, ומתאים להמבואר בכמה מקומות²⁹ דמצוות עשה הוא בוי"ה ול"ת ביי"ה, ולזאת הנה אינו דומה ההתכללות והיופי במצוות עשה לכומו שהוא במצוות ל"ת. דהנה ההתכללות שבמצוות עשה (וי"ה, ענין המדות) הוא כמו המשכת המוחין שפועל התכללות בהמדות, דזהו בחי' יפת תואר. אמנם ההתכללות שבמצוות ל"ת (יי"ה, בחי' מוחין), הנה בכדי שיהי' ההתכללות במוחין צריך לזה המשכה נעלית יותר מהמוחין, דבהמשכה זו נעשה במילא גם בהמדות ההתכללות באופן נעלה יותר, והוא ההמשכה מבחי' עתיק, דלכן פועל התכללות עמוקה יותר (א' טיפערע התכללות) גם בהמדות, לפי דז"א בעתיקא אחיד ותליא³⁰. ובעבודה הוא אשר עבודתו נמשכת מהתבוננות נעלית יותר (נעמט זיך פון א' העכערע התבוננות), דלכן זה נותן כח גם להישמר (אויך אויף אָפהיטן זיך) בסור מרע, שזה קשה יותר.

אמנם כל זה הוא בזמן הבית, אמנם בזמן הגלות, ומפני חטאינו גלינו מארצנו³¹, דומפני חטאינו היינו שחטר בענין התואר או שחטר בענין המראה או שחטר בב' העינים, הנה אזי אינו נקרא בשם יפת תואר ויפת מראה, כי אם עז"נ, אם לא

(30) זח"ג רצב, א' (באר"ז).

(31) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

(28) אבות פ"א מ"ב.

(29) תו"א יתרו סט, ד ואילך. לקו"ת פקודי ג, א

ואילך. שה"ש י, ד. ועוד.

תדעי לך היפה בנשים. דהיפה בנשים בגימטריא ארור³² המן³³ שהוא העבודה דסור מרע, וגם היפה בנשים בגימטריא ברוך³² מרדכי³³ שהוא העבודה דועשה טוב, וגם היפה בנשים בגימטריא תק"ב שני חיי האבות³³, והו"ע התכללות הג' קוים, דאברהם היתה עבודתו בקו החסד, יצחק בקו הגבורה ויעקב בחיר האבות³⁴ הוא קו האמצעי, כמ"ש³⁵ יושב אהלים ותורה הוא קו האמצעי, דכל זה הו"ע היפה בנשים. אמנם בזמן הגלות כתיב אם לא תדעי לך היפה בנשים, ונקראים אז בשם אסתר, דאסתר מן התורה מנין³⁶ שנאמר³⁷ ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, דיש כאן ב"פ הסתר, ה' סתר וא' סתר, והוא כנגד ב' הענינים שנת"ל בענין יפת תואר ויפת מראה, דכנגד בחי' יפת תואר שהוא המשכת המוחין במדות הנה בזמן הגלות אזי קוב"ה סליק לעילא³⁸, דקוב"ה הוא בחי' ז"א סליק לעילא בבחי' בינה, דזהו ה' סתר, דבינה היא בחי' ה' דשם הוי", וכאשר זה נוגע (עס רירט אָן) גם בשם"ה ל"ת, אזי סליק לא רק לעילא כי אם לעילא ולעילא, דזהו א' סתר שהוא מקור המוחין, דזהו כללות המצב דישראל שבזמן הגלות אשר אלקות הוא בהעלם והסתר דלכן גם למטה הוא כן, ולזאת אינם נקראים אז בשם יפת תואר ויפת מראה כי אם בשם אסתר, דאסתר ירקרקת היתה שהוא היפך ענין היופי.

אמנם מ"ש אם לא תדעי לך היפה בנשים משמע מזה שיש לזה עצה, דהעצה לזה היא עבודת התשובה והעבודה דמסירות נפש. וכמו"כ ה' בזמן גזירת המן, אשר משך שנה שלימה עמדו במסירות נפש, דהגם אשר היו גם כאלו אשר נהנו מסעודתו של אותו רשע והשתחוו לצלם, מ"מ לא עלתה מחשבת חוץ על לב אחד מהם, דהגם שידעו מהגזירה דלהשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים³⁹, מ"מ לא עלתה מחשבת חוץ, שהם ימירו דתם (אָז זיי זאָלן ווערן אויס יהודים) רחמנא ליצלון, דאופן מסירות נפש בפועל כזה מצד עצמם לא ה' כן רק בימי הפורים, דכמתן תורה הנה הגם שעל כל דיבור ודיבור פרחה נשמתם⁴⁰, הרי זה ה' מצד הדיבור לא מצד עצמם, וגם מה שאמרו נעשה ונשמע והקדימו נעשה לנשמע שהו"ע מסירות נפש, הרי זה ה' מצד שכפה עליהם הר כגיגית, דלכן מכאן מודעא רבה לאורייתא⁴¹, אמנם בזמן גזירת המן הנה המסירות נפש היתה מצד עבודת האדם, שמצד אתערותא דלתתא עמדו כולם במסירות נפש כל השנה כולה כל³⁹ היהודים מנער ועד זקן טף

(32) מגילה ז, ב.

(33) ראה גם אוה"ת שה"ש כרך א ע' קלט. כרך ג ס"ע תתמו. שם ע' תתנת. נ"ך ע' צ. לתהלים (יהל אור) ע' תב. מג"א (קה"ת, תשי"ג) ע' קפו. לקוטי לוי"צ לזח"א ריש ע' פד. ובנדוד"ד – סה"מ תרכ"ז ע' קסה ואילך. תרכ"ח ע' קד ואילך.

(34) שער הפסוקים להאריז"ל תולדות כז, כה. וראה ב"ד פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב.

(35) תולדות כה, כז.

(36) חולין קלט, ב.

(37) וילך לא, יח.

(38) ראה זהר ח"א רי, א. ח"ב נח, ב. ח"ג כ, ב.

(39) אסתר ג, יג.

(40) שבת פח, ב.

(41) שם, א.

ונשים⁴². וכמו"כ לאידך גיסא הרי היו בשפל המצב ביותר, שהי' גזירת כלי' ר"ל על כל היהודים, דפרעה לא גזר אלא על הזכרים⁴³, ובזמן הגלות הנה צדקה עשה הקב"ה בישראל שפיוזון לבין האומות⁴⁴, אמנם בגזירת המן הרי היו כל היהודים תחת ממשלתו ועל כולם היתה הגזירה, הרי שישראל היו אז בשפלות המצב ביותר שלא הי' מעולם, ובשעה זו גופא היו כולם בהשתוות, אשר כולם עמדו במסירות נפש בפועל משך כל השנה כולה, והמסירות נפש היתה מצד עבודתם בדרך אתערותא דלתתא, שכזה הוא עוד נעלה יותר מבשעת מתן תורה.

ובזה יוכן ג"כ מה שמצינו במגילת אסתר ב' ענינים. הא' הוא אשר היהודים אינם נקראים במגילת אסתר בשם יעקב ישראל וישורון כי אם בשם יהודים דוקא, ועוד מצינו אשר בכל המגילה לא נזכר שום שם משמות הקדושים כי אם ברמז בלבד. דהענין בזה הוא, דהשמות יעקב ישראל וישורון הרי הם חילוקי דרגות שישנם בישראל, אמנם בזמן הפורים היו כולם בהשתוות, מהגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים, והוא שכולם היו בכח' הודאה (יהודים), שכזה הרי כולם בהשתוות, דבענין ההבנה והשגה הרי אין פרצופיהם שוות ואין דיעותיהם שוות⁴⁵, אמנם בענין ההודאה הרי כולם שוים. והיינו דכאשר ההודאה היא בכחינה שאין שייך בזה הבנה והשגה, הנה בכח' הודאה כזו הרי כולם שוים, דכאשר ההודאה היא בכחינה כזו ששייך שם השגה, הרי אז יש בזה חילוקים, דאצל הגדול יותר שהגיע לזה ע"י עבודתו הנה אצלו הרי זה בהשגה ואצל הקטן יותר הוא בהודאה בלבד, הרי יש בזה התחלקות, אמנם הודאה זו המבואר כאן הוא ההודאה בכחינה כזו שלמעלה מגדר השגה לגמרי, כדאיתא במדרש⁴⁶ פתי יאמין לכל דבר⁴⁷ זה משה רבינו, והיינו שהוא כחינה כזו שגם ההשגה דמשה אינו מגיע לשם, ולכן הנה גם אצל משה הוא בהודאה בלבד. דזהו מה שבכל המגילה לא נזכר שום שם משמות הקדושים, לפי שהוא למעלה מכל השמות, גם משם הוי', והוא העצמות דלא אתרמיז לא בשום אות ולא בשום קוץ⁴⁸, דבחינה זו הרי היא למעלה מגדר השגה לגמרי ולכן אין בזה התחלקות, דאצל כולם הוא בכח' הודאה בלבד, דלכן נקראים בשם יהודים. הנה מצד ההודאה והמסירות נפש למעלה מטעם ודעת, לענין שלמעלה מטעם ודעת, והוא המסירות נפש לבעל הרצון, והיתה עבודתם בדרך מלמטה למעלה, הנה עי"ז קיימו מה שהחלו כבר, דבמתן תורה שהי' בדרך מלמעלה למטה אמרו מכאן מודעה רבה לאורייתא, אמנם בפורים קיימו מה שהחלו כבר, והיינו שע"י ב' ענינים אלו, הא' הוא מה שעמדו

(45) ראה ברכות נח, א. סנהדרין לח, א.

(46) שמור"ר פ"ג, א.

(47) משלי יד, טו.

(48) ראה זהר ח"א קסד, ב. ת"ג יא, א. רנז, ב.

לקו"ת פינחס פ, ב. ובכ"מ.

(42) ראה תו"א שם צז, א. שערי אורה שער הפורים צ, ב. וראה גם תו"א שם צא, ב. צט, ב. (הוספות) קכ, ד. לעיל ע' ב. וש"נ.

(43) סוטה יב, א.

(44) פסחים פז, ב.

במסירות נפש לבעל הרצון⁴⁹, ולאידך גיסא שהיו בשפלות המצב ביותר שהרי הי' הגזירה להשמיד להרוג ולאבד, שלא הי' להם תפיסת מקום (אז זיי האָבן ניט געהאַט קיין תפיסת מקום), שהוא העבודה דונפשי כעפר לכל תהי"ו⁵⁰, הנה עי"ז המשיכו אורות נעלים ביותר מבשעת מתן תורה, ואורות נעלים אלו המשיכו למטה בכלים בהתלבשות, דזהו מה שימי הפורים הוא ימי משתה ושמחה ויום טוב, והו"ע ההתלבשות בפנימיות.

ועפ"ז יובן החילוק בין פורים לכל המועדים, דכל המועדים עתידים להתבטל חוץ מפורים, דהנה השמחה דכל המועדים היא בהגבלה, שהרי המועדים הוא מצוה שניתן בשעת מתן תורה שהי' אז מסירות נפש מצד הגילוי אור שלמעלה, ולזאת הנה מה שנמשך בשעת מתן תורה למטה בכלים הוא רק ענינים מוגבלים שע"פ טעם ודעת, דכמו"כ הוא בענין המועדים שניתנו בשעת מתן תורה שהם בהגבלה בגדר טעם ודעת, דזהו מה שמועדים לשמחה הוא מוחין דאימא כידוע⁵¹, ולזאת הנה כל המועדים בטלים לעתיד, לפי שלעתיד כתיב⁵² ולא יכנף עוד מורֶךְ, שיהי' אז גילוי אלקות למעלה ממדידה והגבלה, ולזאת הנה כל המועדים בטלים לגבי הגילוי דלעתיד כשרגא בטיהרא. דמזה נשתלשל גם בגשמיות, אשר הטובה והשמחה דמועדים הי' בטל לגבי ריבוי הטוב והשמחה דלעתיד. אמנם ימי הפורים, שבפורים הוא ההמשכה דאורות נעלים ביותר וההמשכה הוא בכלים דמשתה ושמחה היינו בכלים רחבים, הנה גם לעתיד יהי' היו"ט דפורים, והיינו שבהגילוי דפורים יש מעלה ויתרון על הגילוי דלעתיד, דהנה לעתיד כתיב⁵³ בבכי יבואו, והיינו דלהיות שהגילוי יהי' בריבוי גדול הנה לא יוכלו לסבול את הגילוי, דזהו ענין הבכי, וכמו בר' עקיבא דכאשר גילו לו סודות התורה דשיר השירים זלגו עיניו דמעות⁵⁴, לפי שלא הי' יכול לסבול⁵⁵, משא"כ בפורים שההמשכה היא בכלים רחבים, היינו שהכלים יכולים לקבל בתוכם גם גילוי האורות נעלים שנמשכים בפורים ולעתיד, הנה לזאת גם לעתיד יהי' פורים יו"ט, לפי שהוא נעלה גם מהגילויים דלעתיד.

אמנם בענין יום כיפור יש ב' דיעות, דהנה הגילוי דיום כיפור הוא ג"כ למעלה מהשמות, כמ"ש⁵⁶ לפני הוי' תטהרו, שהגילוי הוא למעלה משם הוי'⁵⁷,

49) ראה לקו"ת שה"ש כב, א.
 50) תפלת „אלקי נצור“ (ברכות יז, א).
 51) ראה פע"ח שער (כ) מקראי קודש פ"א. ועוד.
 52) ישע"י ל, כ.
 53) ירמ" לא, ח.
 54) זח"א צח, ב (במדרש הנעלם). ט"ז לשו"ע.
 55) ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תמח"ט.
 56) אחרי טז, ל.
 57) לקו"ת אחרי כו, סע"ג. שבת שובה סה, א.

49) ראה לקו"ת שה"ש כב, א.
 50) תפלת „אלקי נצור“ (ברכות יז, א).
 51) ראה פע"ח שער (כ) מקראי קודש פ"א. ועוד.
 52) ישע"י ל, כ.
 53) ירמ" לא, ח.
 54) זח"א צח, ב (במדרש הנעלם). ט"ז לשו"ע.

אמנם אין הגילוי נמשך בכלים בפנימיות, ואדרבה נמשך ע"י ענין הה' עינויים שהוא העדר הכלים. וטעם הדבר הוא לפי שביום כיפור המסירות נפש הוא בכח, דאף שגם ביום כיפור יש העבודה דמסירות נפש⁵⁸, אמנם המסירות נפש הוא רק בכח ולא בפועל, והיינו שאין זה נוגע (אז עס רירט ניט אָן) להגוף הגשמי, ולזאת הנה הגם שמצד המסירות נפש דיום כיפור נמשך ג"כ אור שלמעלה מהשמות, לפני הוי', כמו בפורים, אמנם להיות אשר המסירות נפש לא הגיעה בהגוף, הנה הגוף הגשמי אינו יכול לקבל את האור, דבפורים שהמסירות נפש היתה בפועל, מצד הגוף, וכמו"כ היו בשפלות המצב ביותר שלא היה להם שום תפיסת מקום כנ"ל מצד גופם, לזאת הנה גם מצד הגוף נמשך האור בפנימיות, אמנם ביום כיפור שהמסירות נפש הוא רק בכח, אי אפשר להיות ההמשכה בכלים רחבים בגוף הגשמי, כי אם ע"י העינויים דוקא. וזהו מה שיום כיפור הוא כפורים בכ' הדמיון, והיינו שבענין אחד הוא דומה לפורים, והוא שע"י המסירות נפש הוא ההמשכה לפני הוי', אבל הוא בכ' הדמיון לבד, דלהיות אשר המסירות נפש אינה בהגוף הגשמי, לזאת גם הגילוי אינו מתלבש בכלי הגוף ובא ע"י עינויים. ולזאת יש פלוגתא בענין הגילוי דיום כיפור אם יהי בטל לעתיד, דישנו מאן דאמר אשר הגילוי דיום כיפור יהי בטל לעתיד כשרגא בטיהרא (דהגם אשר לכאורה שניהם שוים, שהוא גילוי דלפני הוי' ואינו בא בכלים, וא"כ למה יהא בטל, הנה הטעם לזה הוא) לפי שלעתיד הנה הגם שהתחלה תהי' שבבכי יבואו, שהוא העדר הכלים, מ"מ הנה אח"כ יהי' זה בכלים, ולכן הנה גם יום כיפור יתבטל לגבי הגילוי דלעתיד, משא"כ בפורים הנה הכל מודים אשר ימי הפורים אינם בטלים לעתיד, דאדרבה הם נעלים מהגילוי דלעתיד כנ"ל, דזהו מה שכתוב וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם.

והנה מ"ש וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, הכוונה היא גם בזמן הגלות גופא, דהימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור⁵⁹. דכמו שבזמן הגזירה עמדו כל היהודים במסירות נפש בפועל משך כל השנה ועי"ז הגיעו לבחינה שנעלה יותר מתורה ומצוות והוא שורש ומקור התורה, ובחינה זו המשיכו למטה בכלים להיות שהיו בביטול במציאות דונפשי כעפר לכל תהי', הנה הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, דכל אחד ואחד יכול להגיע לבחינה זו שיהי' מודה באלקי ישראל, ובמילא כופר בעבודה זרה, ובמילא מודה בכל התורה כולה שזהו ענין יהודי⁶⁰, הנה ע"י עבודה זו הוא ממשיך אורות היותר נעלים וממשיך בכלים, שממשיכים מהיפה בנשים ומהאם לא תדעי לך (אז מען נעמט פון דעם היפה

שוכבים, הובא בַּנְת' בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(60) מגילה יג, א.

(58) ראה מחזור ליוהכ"פ בסוף נעילה (בשם השל"ה).

(59) אסתר ט, כח. ראה רמ"ז בספר תיקון

בנשים און פון דעם אם לא תדעי לך), שע"ז נעשה השמחה דפורים עד דלא ידעי שהוא ביותר משמחת המועדים, דשמחת המועדים היא במדידה והגבלה, אמנם השמחה דפורים היא עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי, היינו שהוא למעלה מכל הקוים, והוא שע"י המסירות נפש למעלה מטעם ודעת לבחינה דשורש התורה ומצוות, הרי ע"ז הוא למעלה מכל הג' קוים, הנה ע"י עבודה זו נעשה אשר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, והוא אשר ע"י העבודה עכשיו ממשיכים הגאולה האמיתית והשלימה שהוא גילויים היותר נעלים ושיהיו בכלים למטה, בכלים דשמחה ומשתה ויום טוב⁶¹.

6